

Quins efectes causa la separació o divorci en la vida familiar?

La separació i el divorci sempre suposen un desequilibri temporal en els membres de la família ja que interrompen el cicle vital d'aquesta. La complexitat dels factors que influeixen en les famílies abans, durant i després de la separació indica que és més un procés que un únic esdeveniment i que precisa d'una adaptació a la nova situació per part de tots els membres, els quals poden necessitar un període d'entre 2 i 4 anys segons R. Weis (1979).

El divorci o separació comporta patiment pels fills perquè treu l'equilibri preexistent i per tant els infants que ho viuen es troben **problemes addicionals als de la seva pròpia etapa evolutiva**, i transicions que ocasionen els processos de separació d'una part amb una **font d'estrès** tant pels pares com pels fills. Durant aquests processos d'adaptació juguen un paper important **variables** com el conflicte intraparell, el temps, l'edat dels infants en el moment del divorci, el sexe dels fills, el tipus de relació amb el progenitor que conviu, les noves parelles i relacions dels pares, els recursos econòmics... tal i com va descriure Shaw (1991) al sistematitzar les variables que tenen un rol important en l'adaptació al divorci.

Durant el procés de separació o divorci, sobretot en els casos més conflictius, els pares poden veure tan immersos en el conflicte que les **competències parentals**, les capacitats pràctiques per cuidar, educar i protegir els seus fills per assegurar un bon desenvolupament, poden veure's afectades de manera directa o indirecta. L'exposició dels infants a les baralles entre els pares pot afectar, per una banda, la manera en que els pares controlen el comportament dels seus fills, els càstigs i sancions imposades (Golombok, 2006) i, per l'altra, pot interferir les relacions emocionals entre pares i fills. Tot i que el conflicte conjugal afecta més a la capacitat parental del pare que de la mare, la qualitat parental d'ambdós queda deteriorada i aquest és present (Belsky, J. i Cassidy, J., 1994, citat en Golombok, 2006).

Cal tenir en compte que si els pares i mares poden mantenir les seves funcions parentals al marge de la ruptura conjugal això actuarà com un **factor protector** que minimitza l'**aparició d'algun tipus de psicopatologia, de problemes socials i de relacionals**.

Les fases del dol causat per una ruptura familiar

Des de la pràctica clínica s'ha observat la ruptura del vincle en la relació de parella com un **procés de dol** que pot aparèixer també en els fills. Wallerstein (1986) va descriure en el seu treball **sis fases que experimenten els nens i nenes que viscut o viuen una ruptura familiar**:

- El reconeixement i l'acceptació de la ruptura (entendre què vol dir el divorci i acceptar les realitats que comporta)
- L'establiment de certa distància per preservar la identitat i poder gestionar l'angoixa que es produirà
- L'elaboració de la pèrdua total o parcial d'una de les seves figures paternes (i de rutines familiars diàries, així com tradicions, símbols...) especialment en els casos en que la custòdia no serà compartida
- L'elaboració de sentiments de ràbia contra els pares i també de culpabilitat
- L'acceptació de que el divorci és definitiu
- Sentir-se capaç d'estimar i ser estimat com a persona

"La separació i divorci suposen desequilibri temporal en els membres de la família ja que interrompen el cicle vital d'aquesta"

Referències

- DOWLING, E., GORELL BARNES, G (2000). **Cómo ayudar a la familia durante la separación y el divorcio. Los ca la vida de los hijos**. Madrid: Morata, 2008
- GOLOMBOK, S. (2000). **Models de família. Què és el que compte de debó?**. Barcelona: Graó, 2006
- ORGILÉS, M., ESPADA, J.P., PIÑERO, J. (2007). **Intervención psicológica con hijos de padres separados: Experi un Punto de Encuentro Familiar**. Anales de psicología, 23, 2, 240-244
- PONS-SALVADOR, G., DEL BARRIO, V. (1995) El efecto del divorcio sobre la ansiedad de los hijos. Psicothema, 7, 3,

Enllaços d'interès

- Web del **Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil Sants Montjuïc (CSMIJ)**
- Llegeix més articles a "**la càpsula**"
- Visita el web de **Sant Pere Claver - Fundació Sanitària**

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03
info@spscalut.org | www.spscalut.org
